

กฎหมายว่าด้วยความผิดในคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ไม่ว่าจะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 มาตรา 54 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 มาตรา 14 และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 16 ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญากระแสหลักในปัจจุบัน ยังไม่สามารถยุติปัญหาการแย่งชิงและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้คงอยู่ต่อไปได้ กล่าวคือ คงมีการกระทำความผิดและมีความขัดแย้งรุนแรงในทรัพยากรป่าไม้เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี เป็นปัญหาสำคัญทางสังคมในระดับชาติ ทั้งนี้ แม้จะมีมาตรการทางอาญาเพื่อการป้องกัน อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรป่าไม้มาบังคับมิให้มีการกระทำความผิดก็ตาม ซึ่งรัฐเองได้พยายามแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ตลอดมา แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จมากนักเพราะการใช้มาตรการทางอาญายังไม่ยุติธรรมเหมาะสมเพียงพอในการคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียวที่มีอำนาจดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 2 (4) เท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงพบว่า มีผู้มีส่วนได้เสีย ไม่ว่าจะเป็นชุมชน ประชาชนหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับป่าไม้นั้น แต่

ไม่มีอำนาจดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ต่อผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ได้เลย แม้ว่าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 2 (8) ให้สิทธิในการกล่าวโทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเพื่อให้ดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ก็ตาม แต่สิทธิดังกล่าวเป็นเพียงให้สิทธิกล่าวโทษ เท่านั้น และการดำเนินคดีของรัฐในคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้เพียงเพื่อต้องการแพ้หรือชนะเท่านั้น อันเป็นการแก้ไขปัญหาที่ “ปลายเหตุ” โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้กระทำความผิด “รู้สำนึก” ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับป่าไม้หรือไม่ และมาตรการดังกล่าวไม่เป็นการแก้ไขปัญหาในคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ที่ “ต้นเหตุ” เพื่อ “ป้องกัน” มิให้มีการกระทำความผิดในคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ในอนาคต ต่อไป

จากการศึกษาพบว่า มีความเป็นไปได้ที่ประเทศไทย จะนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้แก้ไขปัญหาคความผิดเกี่ยวกับป่าไม้เป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือกใหม่แนวสันติวิธีที่ใช้เสริมหรือใช้คู่ขนานกับกระบวนการยุติธรรมในคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ได้ แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากเป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือกใหม่เพื่อให้การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มีผลใช้ได้จริงตามกฎหมายต่อไปนั้น ควรนำมาใช้เฉพาะในคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ในชั้นพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองหรือชั้นพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ และในชั้นพนักงานอัยการของกระบวนการยุติธรรมทางอาญากระแสดั้งเดิม ซึ่งกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เป็นวิธีการแนวสันติ และเป็นการแก้ไขปัญหาคความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ที่ “ต้นเหตุ” เพื่อ “ป้องกัน” มิให้มีการกระทำความผิด อีกทั้งผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ไม่มีประวัติในการกระทำความผิด ชุมชน และสังคมสามารถให้อภัยได้

ดังนั้น กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดในคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ ซึ่งรู้สำนึกต่อการกระทำความผิดของตน โดยผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 2 (4) ได้ให้อภัยสมควรที่จะมีนโยบายเพื่อให้การนำวิธีการเชิงสมานฉันท์มาใช้แก้ไขปัญหาคความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ ในบางคดีอันเป็นการเบี่ยงเบน (Diversion) ผู้กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมได้แนวทางหนึ่ง โดยการแก้ไขกฎหมายในคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ ให้มีการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้สำหรับคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ที่ไม่ร้ายแรงที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หากมีโทษปรับด้วยโทษปรับนั้นต้องไม่เกินหนึ่งแสนบาท ต่อไป

In cases regarding forestry offences, enforcement has proceeded on the basis of the Forestry Act B.E. 2484 (1941), Section 54, the National Reserved Forest Act B.E. 2507 (1964), Section 14, and the National Park Act B.E. 2504 (1961), Section 16. Nonetheless, in spite of this legal apparatus, the criminal justice system has not been able to curtail acts in which protected land is forcibly seized or forestry resources are plundered. On an annual basis, these offences and attendant severe conflicts are accumulating at an ever increasing rate. This untoward state of affairs has become a significant social problem at the national level.

Thus, in spite of extant criminal measures designed to prevent plundering and promoting conservation and maintenance of forestry resources, unimpeded depredations continue apace. Efforts at enforcing the law are generally unsuccessful. Moreover, even when the law is enforced, it is enforced unjustly and inappropriately.

In accordance with the Code of Criminal Procedure, Section 2 (4), the state alone is vested with the authority to file cases against those who violate the forestry laws. Thus, in fact, community stakeholders, members of the general public, or those who are directly affected by depredations are not granted the authority to file cases against those who have violated the forestry laws. Section 2 (8) of the Code of Criminal Procedures vests this authority in administrative or police officials. These officials are authorized to file criminal charges against those who commit forestry offences. However, these cases are either won or lost by defendants. The law does not stipulate remedies for damages incurred, nor are there any requirements for making restitution.

Legally, therefore, the concern is only with the end results of the violation of forestry law. The intentions of offenders who have violated forestry law are not taken into account. There is no legally constituted way of taking into account the anterior reasons for why such illegal actions were committed. Accordingly, this approach nullifies efforts at preventing future violations of forestry laws, thereby militating against attempts to guard against the reoccurrence of similarly wrongful acts.

Findings are as follows:

It seems entirely feasible that the Kingdom of Thailand (Thailand) could introduce explicit principles of restorative justice into the adjudication of violations of forestry law. This solution would provide an alternative process of justice and could ironically resolve pressing problems in this area. This approach could be used in conjunction with ordinary means of judicial adjudication using the criminal justice system. However, inasmuch as this would indeed constitute an alternative process of justice, the restorative justice approach should only be undertaken at the levels of administrative or police inquiry. Otherwise, legal proceedings would have to be conducted under the aegis of prosecuting attorneys in the criminal justice system. Inasmuch as restorative justice processes are not punitive in nature, Moreover, having recourse to the criminal justice systems in cases involving forestry offences does not solve attendant problems because the problems are not being addressed by reference to their "root causes." Therefore, approaching the problem in this fashion is doomed to failure, inasmuch as it does nothing to prevent new offences from being committed in the future. It, therefore, follows that those who commit forestry law offences and who have no previous criminal record should be allowed to seek community and social forgiveness for what they have done.

Therefore, in the researcher's view, the principles of restorative justice are applicable to violations of forestry law in cases in which offenders are self-consciously aware of their guilt in having violated the rights and interests

of stakeholders and others who have been harmed by their unlawful actions.

Additionally, it is clear that this method of adjudication is compatible with Section 2(4) of the Code of Criminal Procedure. Consequently, this would mean that certain less serious cases of violating of the forestry laws would not require prosecution of offenders in the criminal justice system.

In this light, then, the researcher recommends that the body of forestry law be amended regarding minor violations. In lieu of criminal justice proceedings, less serious cases can be appropriately adjudicated using the principles of restorative justice. If so, penalties should not be more severe than a sentence of five years of incarceration or a fine not exceeding 100,000 baht.